

Beretning afgivet af Miljø- og Fødevareudvalget den 7. december 2016

Beretning

om

en Vækst- og Udviklingspakke for dansk fiskeri

[af Simon Kollerup (S), Ib Poulsen (DF), Andreas Steenberg (RV) og Trine Torp (SF)]

Indledning

Fiskerisektoren skaber vækst og arbejdspladser i Danmark og udgør et væsentligt bidrag til eksporten. Samtidig er fiskerierhvervet medvirkende til at sikre, at der fortsat er liv i kystsamfundene. De seneste år er der sket en koncentration af fiskeriaktiviteterne i de større havne, mens en større og større andel af kvoter, tonnage og kilowatt er fordelt på få, større fiskeaktører. Kvotekonger køber op, og kystfiskeriet udhules. Samtidig ser vi et fiskeri, hvor gennemsnitsalderen for fiskerne går op, og hvor de unge har svært ved at træde ind. Endelig har fiskeriet mere ustabile finansieringsmuligheder end f.eks. landbruget og andre erhverv. Samtidig udløber kystfiskerordningen ved årsskiftet 2016/17, og kystfiskerne kender ikke deres situation derefter.

Disse udfordringer understreger, at der er behov for handling.

Af »Aftale om Fødevare- og landbrugspakke« fremgår det, at aftaleparterne i foråret 2016 ville gennemføre et servicetjek af fiskeriområdet.

Regeringen har på trods af lange tilløb endnu ikke formået at skabe et flertal i udvalget (S, DF, EL, ALT, RV og SF) svarende til et flertal i Folketinget bag et servicetjek af fiskerisektoren. Det finder dette flertal i udvalget meget utilfredsstillende og mener, at erhvervet har behov for afklaring og ro om fremtiden. Derfor pålægger dette flertal i udvalget regeringen inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik og de gældende miljøkrav at gennemføre en vækst- og udviklingspakke for dansk fiskeri under følgende fem overskrifter:

- Styrkelse og udvikling af det danske kystfiskeri.
- Bæredygtigt fiskeri.
- Den nye generation af fiskere og deres uddannelse.
- Forbedret råvaregrundlag, bedre kvoteudnyttelse og indsats mod kvotekonger.
- Finansieringsforhold og afsætning.

Aftalens indhold

Styrkelse og udvikling af det danske kystfiskeri

1. Revision af kystfiskerordningen

- a. Den åbne kystfiskerordning fortsætter med de nuværende kriterier i en 3-årig periode.
- b. Der etableres en frivillig beskyttet del af kystfiskerordningen fra den 1. januar 2017, som skal sikre kystfiskeriets kvoter mod udhuling, og hvor fiskerne i den beskyttede ordning låser fartøjets kvoteandele, bruttotonnage og kilowatt i denne ordning og dermed udelukkende kan overdrage og udleje til andre fartøjer inden for den beskyttede ordning.
- c. Alle fartøjer, som lever op til de øvrige krav i kystfiskerordningen, dog alene indtil 15 m fartøjslængde, kan indtræde i den beskyttede kystfiskerordning.
- d. Miljø- og Fødevareministeriet pålægges at åbne for tilmelding til den frivillige beskyttede ordning fra beretningens vedtagelse. Tilmeldinger er bindende efter den 1. januar 2017, og fiskere kan fortsat tilmelde sig derefter. Det betyder, at kvoteandele, bruttotons og kilowatt ikke kan udgå af ordningen. Det vil dog være muligt at købe nye kvoteandele, bruttotons og kilowatt ind i den beskyttede ordning.
- e. Som belønning garanteres hver fisker, som vælger at indtræde i den beskyttede ordning, et årligt tillæg på +75 pct. ud over det grundlæggende kystfiskertillæg. Hidtidige redskabsbetingede tillæg bortfalder.
- f. De fiskere, som forbliver i den åbne ordning, kan vælge at fiske de ekstramængder, der svarer til det generelle kystfiskertillæg.
- g. Nye fiskere, som lever op til kriterierne for den beskyttede del af kystfiskerordningen (bl.a. for fartøjer op til 15 m), men som i dag ikke er en del af kystfiskerordningen, kan indtræde i den 3-årige periode som beskyt-

- tede kystfiskere med en belønning på 75-procentstil-læg.
- h. Kystfiskerordningens beskyttede segment tildeles ekstra kvoteandele på særlig torsk og tunge og i mindre omfang rødspætter svarende til en værdi på i alt 40 mio. kr. i en særlig flidspræmie. Tilførslen af de ekstra mængder fisk til den beskyttede del af kystfiskerordningen gennemføres ved en ændring af reguleringsbekendtgørelsen til ikrafttræden den 1. januar 2017.
 - i. Flertallet er enige om, at flidspræmien fordeles, så kystfiskere, som fisker med skånsomme redskaber og har en høj kvoteudnyttelse, i særlig grad tilgodeses. Det gøres, ved at 80 pct. af præmien målrettes fartøjer under 12 m, mens de resterende 20 pct. målrettes fartøjer på 12-15 m.
 - j. Flidspræmien fordeles efter de tildelte +75 pct. for at træde ind i den beskyttede ordning.
 - k. Eventuelle ikkefordelte kvoteandele fra flidspræmien i den beskyttede ordning kan i det enkelte år anvendes af den øvrige kystfiskerordning og herefter det samlede FKA-segment.
 - l. Efter 3 år afdør partierne bag den nye kystfiskerordning, hvad der skal ske med kystfiskerordningen, herunder den åbne del.
 - m. Partierne bag den nye kystfiskerordning er på denne baggrund enige om, at der ikke ses behov for yderligere politisk besluttede kvotetildelinger til kystfiskerordningen.

For både den åbne og den beskyttede del af kystfiskerordningen gælder det, at

- 80 pct. af fangstrejserne skal være under 2 døgn og
- 70 pct. af årsmængden på de tilmeldte kvoter/arter skal være opfisket for at kunne modtage kystfiskertillæg det efterfølgende år, idet der dog skal være mulighed for at dispensere i tilfælde af f.eks. sygdom, reparationer m.v.

2. Nye arter i kystfiskerordningen

For at udvide kystfiskeriet introduceres der følgende nye arter i den samlede kystfiskerordning: brisling, jomfruhummer, mørksej, pighvar og sild. Flertallet bag beretningen er enige om at sikre kvoteudnyttelsen for disse nye arter i kystfiskeriet ved en model, hvor arter kan opfiskes, selv om der ikke måtte være eksisterende kvoteandele af de samme arter på fartøjer i ordningen, f.eks. ved at de kan fiskes på rationsbasis af fiskere i den beskyttede del af kystfiskeriet, bruges som generationsskiftearter til nye kystfiskere, subsidiært tildeles i den åbne ordning osv.

3. Støtte til mindre aktive fartøjer (MAF-segmentet)

De mindre aktive fartøjer (MAF) er en vigtig del af livet i de mindre havne og på landingspladserne langs kysterne. For at fremme MAF-segmentets bidrag til livet disse steder vil disse fartøjer få forøget deres fiskerikvoter med en værdi af i alt 4 mio. kr.

4. Fremme af kommunal fiskeripolitik

I forbindelse med kommende forhandlingerne om den næste programperiode (2018-2020) for Det Europæiske

Hav- og Fiskeriprogram (EHFF) ønsker flertallet bag denne beretning at give landets kommuner bedre mulighed for at investere i fiskerierhvervets udvikling langs kysterne og i de mindre havne. Derfor ønsker aftaleparterne, at der inden for rammerne af EHFF prioriteres midler til en pulje til hel eller delvis finansiering af kommunernes udmøntning af deres lokale fiskeripolitik med det formål at udvikle de små kystfiskersamfund, kystfiskeriet og den deraf afledte turisme. Derudover afsættes fra 2017 en marginal kvoteandel til fartøjer, fortrinsvis foreningsfartøjer, som skal bidrage til at udvide fiskeriet på landingspladserne rundt omkring i Danmark og kendskabet hertil. Kvotemarginalen tildeles ud af kvotetildelingen til kystfiskerordningen.

5. Sikring af fremtidens kystfiskeri

Der nedsættes en bredt funderet arbejdsgruppe, der i løbet af 2017 skal komme med anbefalinger til, hvordan kystfiskeriet fremtidssikres.

Bæredygtigt fiskeri

6. Overholdelse af forbud mod udsmid (discard)

Forbuddet mod udsmid af fisk er en hjørnesten i en bæredygtig fiskeripolitik og et væsentligt element for at fremtids-sikre råvaregrundlaget. For at sikre, at udsmid af fisk ophører, skærpes kontrollen med forbuddet mod udsmid.

7. Frit redskabsvalg for fuldt dokumenteret fiskeri

Der oprettes en forsøgsordning, hvor fiskere tilbydes frit redskabsvalg, mod at de fisker fuldt dokumenteret.

8. Fremme af bæredygtigt og naturskånsomt fiskeri

Fremtidens kystfiskerordning udformes sådan, at den understøtter det bæredygtige og skånsomme fiskeri. Partierne bag beretningen ønsker at arbejde for en mærkningsordning for skånsomt fangede fisk. Dette vil indgå i arbejdsgruppens kommissorium, jf. pkt. 5, og arbejdsgruppen skal tilvejebringe et konkret beslutningsgrundlag om en mærkningsordning for skånsomt fangede fisk.

Den nye generation af fiskere og deres uddannelse

9. Støtte til uddannelsesskib i Thyborøn

For at forbedre uddannelsesmuligheder stilles fiskekvoter fra Fiskerifonden til rådighed for et uddannelsesskib i Thyborøn.

10. Fiskeriuddannelsen som fordelsuddannelse

For at skabe flere praktikpladser i fiskeriet igangsættes en undersøgelse af, hvordan fiskeriuddannelsen kan optages på listen over fordelsuddannelser, som blev aftalt i regi af trepartsaftalen.

11. Generationsskifteordning

For at fremme mulighederne for generationsskifte afsættes en pulje på 10 mio. kr. til at hjælpe nye fiskere med at etablere sig. Generationsskiftet finansieres af staten via ubrugte midler på Miljø- og Fødevareministeriets område. Flertallet bag beretningen er efter vedtagelsen af beretnin-

gen enige om at stemme for aktstykket 22 om tilskud til yngre fiskeres køb af fartøjer i regi af Fiskeafgiftsfonden.

12. Ekstratildeling af kvoter

Den eksisterende ekstratildeling af kvoter til nyetablerede (lånefiskordningen) udvides.

13. Sikring af ledig flådekapacitet til yngre fiskere

For at understøtte overførsel af ledig flådekapacitet til yngre fiskere indføres et registreringskrav for ejerskab, herunder omsætning af kapacitet, ligesom der skal oprettes en kapacitetsfond med henblik på aktivering af ledig kapacitet til yngre fiskere. I den forbindelse genindføres en 5-årsforældelsesfrist for disponibel kapacitet. 9 måneder efter indførelse af registreringskravet evaluerer partierne bag beretningen og regeringen kravet og processen for indførelsen heraf.

14. Vækst via uddannelse i forarbejdningsindustrien

Forarbejdningsindustrien rummer potentiale for yderligere vækst og flere arbejdspladser. Teknologisk udvikling i forarbejdningsleddet i fiskerisektoren kan fremme produktivitet og kvalitet og dermed skabe grundlag for vækst i hele værdikæden. Et vigtigt led i dette er, at implementering og betjening af ny teknologi kræver opkvalificering af personale. Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe med deltagelse fra forarbejdningsindustrien, der skal undersøge, hvordan det er muligt at akkreditere fødevarer virksomheder inden for fiskeriområdet, så dele af en relevant uddannelse kan gennemføres på virksomhederne.

15. Mere solidarisk betaling til Fiskeriets Arbejdsmiljøråd

For at sikre en mere retfærdig fordeling af de økonomiske udgifter for fiskerne til Fiskeriets Arbejdsmiljøråd justeres den økonomiske model, så det i højere grad er de bredeste skuldre, som bærer de tungeste byrder.

Forbedret råvaregrundlag, bedre kvoteudnyttelse og indsats mod kvotekonger

16. Tættere samarbejde mellem myndigheder, erhvervet, forarbejdningsindustrien og universiteter

Der etableres et forum, hvor erhvervet, forarbejdningsindustrien, forskningsinstitutioner og Miljø- og Fødevarerministeriet kan drøfte retningen for den fremtidige forskning, der skal ligge til grund for den videnskabelige rådgivning og sikre et stabilt råvaregrundlag.

17. Indsats mod kvotekonger

For at sikre, at fiskekvoterne ikke, som der på nuværende tidspunkt ses eksempler på, koncentrerer sig på få hænder i fiskeriet, pålægger flertallet regeringen af fremsætte en ændring af fiskeriloven, hvorved

- der indføres en regel om, at der i erhvervsfiskerselskaber fastsættes krav om oplysning om ejerkredsen for den sidste tredjedel af selskaber,
- der fastsættes regler om, at man ikke må have bestemmende indflydelse ud over koncentrationsloftet på den enkelte art, og

- det præciseres, at man ikke kan indleje fiskekvoter ud over koncentrationsloftet.

Der gennemføres en undersøgelse, der skal belyse, hvor mange fiskere der på nuværende tidspunkt ikke overholder koncentrationsreglerne efter ovennævnte justeringer af fiskeriloven, og hvordan dette problem skal håndteres for at sikre overholdelse af koncentrationsreglerne.

Regeringen opfordres til at følge udviklingen i kvotekongcentrationer, og partierne bag beretningen indkaldes allerede efter 6 måneder til opfølgning på emnet.

18. Udlejegrænse ændres fra 100 pct. til 75 pct. i kvotepuljerne

Danske fiskere skal være dem med gummistøvlerne på. Derfor skal det gøres mere attraktivt for fiskerne selv at eje og fiske egne kvoter. For at forhindre en udvikling i retning af, at der kan ske opkøb af fiskerettigheder med henblik på udlejning, indføres der regler om, at der i kvotepuljerne højst kan udlejes kvoter svarende til 75 pct. af værdien af samtlige de kvoter, som et fartøj råder over. Der er i dag ikke loft over mængden, der kan udlejes i en pulje.

19. Undersøgelse af mulighed for at sikre bedre kvoteudnyttelse.

Regeringen opfordres til at undersøge kvoteudnyttelsen i fiskeriet med henblik på at identificere tiltag, som kan øge kvoteudnyttelsen og dermed skabe flere arbejdspladser i fiskeriet og på land. Konklusionerne drøftes af partierne bag beretningen i løbet af 2017.

20. Åbning af brislingekassen

Brislingekassen forhindrer danske fiskere i at tilrettelægge et optimalt fiskeri. »Kassen« fremgår af en EU-forordning om tekniske bevarelsesforanstaltninger og betyder, at der i området ikke må fiskes brisling i perioden fra den 1. juli til den 31. oktober af hensyn til ungsild. Nye undersøgelser viser, at forekomsten af sildebifangster i brislingefiskeriet ikke er større i »kassen« end uden for »kassen«. På denne baggrund og som en del af den samlede Vækst- og Udviklingspakke for dansk fiskeri støtter partierne bag denne beretning den delegerede retsakt om fravigelse af bestemmelse om område i Nordsøen lukket for fiskeri efter brisling (brislingekassen) med det formål at gøre det muligt at tilrettelægge et mere optimalt fiskeri.

21. Fremme af fiskeri efter nye arter samt muslinger og østers

Der skal tilvejebringes et fagligt grundlag for at vurdere muligheden for at fremme fiskeri efter blåmuslinger i nye områder og fiskeri efter østers. Derudover skal tilvejebringes ny viden om fiskebestandenes udbredelse og anvendelsesmuligheder med fokus på to-tre arter, der udvælges i samarbejde med fiskerierhvervet. Eventuelle ændringer af regelsæt for at fremme fiskerier efter nye arter udarbejdes ligeledes i samarbejde med erhvervet.

Finansieringsforhold og afsætning

22. Forlænget opsigelsesvarsel på FKA-aftalen

Finansieringsmulighederne for fiskeriet er anderledes end f.eks. for landbruget. For at forbedre finansieringsmulighederne er flertallet enige om at forlænge opsigelsesvarslet på FKA-aftalen fra 8 år i dag til 16 år.

23. Udvidelse af fartøjsordningen med 7 mio. kr.

Flertallet bag beretningen er enige om at afsætte 7 mio. kr. ekstra til fartøjsordningen i 2017 gennem ubrugte og opsparede midler på det Europæiske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram.

24. Forhandlinger om EHFF-programmet

Fiskeriudviklingsprogrammet (EHFF) udgør en væsentlig finansiering af tiltag inden for fiskeriområdet. Flertallet bag beretningen udmønter sammen med regeringen midlerne i næste programperiode for EHFF (2018-2020), hvor temaet om finansiering i erhvervet, herunder f.eks. via Vækstfonden, vil indgå.

25. Styrket eksportindsats

Partierne bag denne beretning deltager sammen med regeringen i udarbejdelsen af en ny samlet eksportstrategi for Miljø- og Fødevarerministeriet for at skabe forbedrede eksportmuligheder for fiskerierhvervet og forarbejdningsindustrien.

Supplerende politiske bemærkninger til aftalens indhold

Enhedslisten og Alternativet

Enhedslistens og Alternativets medlemmer af udvalget har ikke deltaget i forhandlingerne om aftalen, men tilslutter sig aftalen, således som den fremgår af nærværende beretning. EL og ALT vil gerne supplere med følgende bemærkninger:

EL og ALT er overordnet meget tilfredse med aftalen, der ligger til grund for beretningen, idet den på fornuftig vis søger at løse det helt overordnede problem for kystfiskeriet i dag, nemlig at kvoterne forsvinder ud af kystfiskeriet for at samle sig på store fartøjer, og idet aftalen overordnet set vil bidrage til, at dansk fiskeri trækkes i en mere bæredygtig retning. Af positive elementer vil EL og ALT særlig fremhæve, at kystfiskeriet med aftalen nu tildeles en større andel af kvoterne, og at der indføres en mærkningsordning for fisk fanget ved skånsomt fiskeri.

EL og ALT ville dog, hvis vi havde haft mulighed for at påvirke forhandlingerne om aftalen, have haft større fokus på at tilgodese havmiljøet med aftalen.

EL og ALT havde gerne set, at aftalen havde løst de væsentlige problemer for det danske havmiljø, der forårsages af bundtrawlfiskeriet i de danske farvande, som EL og ALT forholder sig kritiske til. Det er således bekymrende, at der i aftalen gøres op med den nuværende praksis i den eksisterende kystfiskerordning, som løber ud i slutningen af 2016, hvor der gives 50 pct. større tildeling af ekstra mængder fisk til de redskaber, som vurderes at tilhøre den mest skånsomme kategori som f.eks. garn (<http://fiskerforum.dk/pdf/kyst->

fiskerordning.pdf), og hvor der således er et incitament til ikke at ødelægge havbunden. Med den nye aftale vil man i stedet udelukkende belønne fiskere, der benytter mindre fartøjer, og faktisk potentielt også ekskludere større fartøjer (over 15 m), der bruger skånsomme redskaber som f.eks. garn. Den nye aftale vil naturvis fremme kystfiskeriet og være et forsøg på at gøre op med kvotekonger og deres kæmpetrawlere, men det vil ikke være en garant for et bedre havmiljø, da aftalen kan betyde, at mindre fartøjer vælger at bruge skadeligt bundtrawl fremfor naturskånsomt garn eller tejner. Aftalen sonderer således ikke mellem trawlfiskeri og skånsomt fiskeri, når der uddeles kvoter både via den ekstra tildeling i kystfiskerordningen, den lukkede ordning eller flidspuljen. Dette mener EL og ALT er en alvorlig mangel. EL og ALT havde gerne set, at man med aftalen havde indført en definition af kystfiskerordningen, som udelukkende benytter skånsomme fiskeredskaber.

EL og ALT finder det u hensigtsmæssigt, at fiskeriforvaltningen er baseret på omsættelige kvoter, det vil sige at dansk fiskeri forvaltes med privatejede kvoter. Partierne ser derfor med bekymring på, at opsigelsesvarslet sættes op til 16 år i stedet for de nuværende 8 år. Endvidere synes det uklart, om det nye opsigelsesvarsel gælder for både IOK og FKA eller kun for FKA, hvilket med fordel kunne præciseres.

EL og ALT finder det positivt, at der skal indføres en mærkningsordning for fisk fanget med skånsomme fiskeredskaber, men vi savner, at der indikeres en finansiering og tidsramme for mærkningsordningen og ikke mindst, at man får en klar og stærk definition af skånsom fangst, da dette er afgørende for, om ordningen vil have reel betydning for havmiljøet.

EL og ALT ser frem til det kommende arbejde med at fremme og sikre det skånsomme fiskeri både i regi af kystfiskerordningen, en mærkningsordning og andre politiske tiltag, der skal styrke det skånsomme fiskeri og dermed bæredygtigheden af det danske fiskeri, idet EL og ALT mener, at aftalen kan styrkes på disse områder.

Mindretalsudtalelse

Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti

Et mindretal i udvalget (V, LA og KF) henviser til, at der i efteråret 2016 har været gennemført forhandlinger om et servicetjek af fiskeriområdet. Under det intensive forhandlingsforløb har man været vidt omkring i dansk og europæisk fiskeripolitik, og det er vores opfattelse, at vi i slutningen af november var tæt på at lande en aftale. V, LA og KF noterer sig, at et flertal uden om regeringen med en beretning nu ønsker at gennemføre en aftale, som i det store hele svarer til det, der blev forhandlet. Mindretallet finder det beklageligt, at flertallet bag beretningen ikke har været villige til at indgå i en afklarende drøftelse af de enkelte uklarheder, der er i flertallets beretning, hvormed man potentielt havde kunnet sikre en bred aftale til gavn for den langsigtede udvikling og planlægning i dansk fiskeri. Det til trods er det V's, LA's og KF's forventning, at ministeren nu vil påbegynde implementeringen af indsatserne i beretningen.

P.u.v.

Pia Adelsteen
formand